

DZIENNIK WARSZAWSKI

Nr. 55.

Piątek, 24 Lutego (8 Marca).

1867 r.

Wychodzi codziennie, oprócz dni następujących, po Świątach uroczystych i Niedzielach. — Prenumerata w biurze Dyrekcji, ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach. — Obciążenie w biurze Dyrekcji, ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach. — Za ogłoszenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie miesięcznym 6 kop., za 2-krotne 9 kop., za 3-krotne 12 kop. — Artykuły nadawane do zamieszczenia w Dzienniku nie zwracają się. — We wszystkim co dotyczy Dziennika, należy odesłać się wprost do Dyrekcji obu Dzienników Warszawskich.

Rok 4.

Prenumerata w Warszawie rocznie rs. 8. — Półrocznie rs. 4. — Kwartalnie rs. 2. — Miesięcznie kop. 67. — Bez odnośzenia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmuje się. — Numer pojedynczy kop. 5. — Za odnośzenie do domu opłaca się miesięcznie kop. 5. — Na prowincji na stacjach Poczty w Królestwie i Gęsiarstwie rocznie rs. 9 kop. 20. Półrocznie rs. 4 kop. 60. Kwartalnie rs. 2 kop. 30. Miesięcznie kop. 90.

SPIS RZECZY

DZIAŁ URZĘDOWY. — Sprawozdanie o tabelach likwidacyjnych. — Komisja likwidacyjna. — Bank polski. — Urlop.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa. — Przegląd polityczny. — Telegramy. — Wiadomości telegraficzne. — Muzykalny wieczór. — Resursa ruska w Lublinie. — Różne wiadomości. — Wychowanie publiczne. — Odpowiedzi Redakcji. — Dokumenta dyplomatyczne w kwestji wschodniej — Ameryka. Projekt rekon-

stytucji. — Anglja. Izba gmin. — Austrja. Sejm tyrolski; kwestja węgierska. — Sejm węgierski. — Izba magnatów. — Francja. Proces prasowy. — Meksyk. Działania wojenne. — Prusy. Kwestja szlezwicka. — Turcja. Książę rumuński. — Włochy. Kwestja dóbr kościelnych. — List cesarza Napoleona. — Rekwizyta wojenne austriackie. — Korespondencje ze Lwowa i Paryża.

PRZEWODNIK WARSZAWSKI. — Prelekcja p. Bełcikowskiego, i t. d.

Gubernji Petrokowskiej, Powiecie Łaskim, Gminie Buczek, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Kaliskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 1,400 kop. 74, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z d. 22 Lutego (6 Marca) r. b. Maksymilianowi *Morzyckiemu*, właścicielowi dóbr Morzyce, położonych w Gubernji Warszawskiej, Powiecie Włocławskim, Gminie Lubień, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Warszawskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 10,818 kop. 26, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 22 Lutego (6 Marca) r. b. Janowi *Rojewskiemu*, właścicielowi dóbr Czerników, położonych w Gubernji Kaliskiej, Powiecie Łęczyckim, Gminie Pokrzywnica, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Warszawskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 2,311 kop. 22, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z d. 22 Lutego (6 Marca) r. b. Pawłowi *Tarnowskiemu*, właścicielowi dóbr Kamienica (Kościelna-zarzewna), położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Płońskim, Gminie Żaluzki, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 11,475 kop. 61, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 22 Lutego (6 Marca) r. b. Antoniemu *Olzowskiemu*, właścicielowi dóbr Stupsk i Młodymimo, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Mławskim, Gminie Stupsk, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 2,155 kop. 50, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 22 Lutego (6 Marca) r. b. Leopoldowi *Smidt*, właścicielowi dóbr Piłokalnie, położonych w Gubernji Suwalskiej, Powiecie Wołkowyżskim, Gminie Bartniki, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Suwalskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 1,423 kop. 5, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 22 Lutego (6 Marca) r. b. Szymonowi *Rudowskiemu*, właścicielowi dóbr Rumoka, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Mławskim, Gminie Turza, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 683 k. 94, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 22 Lutego (6 Marca) r. b. Wincentemu *Miklaszewskiemu*, właścicielowi dóbr Jaślików B, położonych w Gubernji Lubelskiej, Powiecie Krasnostawskim, Gminie Łopiennik, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Lubelskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 3,501 kop. 33, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z d. 22 Lutego (6 Marca) r. b. Marjannie *Suchodolskiej*, właścicielce dóbr Gruszów, położonych w Gubernji Lubelskiej, Powiecie Cholemskim, Gminie Rejowiec, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Lubelskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 160, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 22 Lutego (6 Marca) r. b. Stanisławowi *Sobockiemu*, właścicielowi dóbr Łązki część lit. A, położonych w Gubernji Kaliskiej, Powiecie Łęczyckim, Gminie Powodów, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Warszawskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 279 kop. 28, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 22 Lutego (6 Marca) r. b. Hipolitowi *Madalińskiemu*, właścicielowi dóbr Brody, położonych w Gubernji Petrokowskiej, Powiecie Łaskim, Gminie Wola-wężykowa, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Kaliskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 1,174 kop. 93, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 22 Lutego (6 Marca) r. b. Ferdynandowi *Friese*, właścicielowi dóbr Kraśnice, położonych w Gubernji Kaliskiej, Powiecie Koniskim, Gminie Goślawice, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Kaliskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 5,078 kop. 72, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 22 Lutego (6 Marca) r. b. Julianowi *Chmielewskiemu*, właścicielowi dóbr Tobolice i Krasny Łan, położonych w Gubernji Kaliskiej, Powiecie Łęczyckim, Gminie Dalików, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Warszawskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 3,653 kop. 80, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 22 Lutego (6 Marca) r. b. Leopoldowi *Zielonce*, właścicielowi dóbr Mniwo, położonych w

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa, dnia 23 Lutego (7 Marca).

SPRAWOZDANIE

o postępie czynności sprawdzenia tabel likwidacyjnych ułożone na podstawie wiadomości otrzymanych do dnia 18 Lutego (2 Marca) 1867 r.

Numer.	Komisje.	Liczba nadeszłych tabel.	W tej liczbie ułożonych przez samych komisarzy.	Ilość tabel przedstawionych.		Liczba sprawdzonych tabel z dóbr				Tabele sprawdzone obejmują.		Morg. w średnim przecięciu wypada na dym.	Ilość tabel przedstawionych Komitetowi Urzędowemu.	
				z dóbr większych.	z małych posiadłości.	Prywatnych.	Instytucyjnych.	Majorskich.	Razem.	Dym.	Morgów.			
1	Kielecka.	1,263	4	48	2	1,107	15	48	1,170	31,784	322,550	10	44	1,081
2	Warszawska.	1,750	8	23	7	1,392	1	4	1,397	26,717	443,988	16	186	1,194
3	Krasnostawska.	871	—	9	21	659	1	18	678	24,500	383,621	15	157	634
4	Kaliska.	1,846	—	124	27	1,057	14	42	1,112	23,853	251,860	10	167	829
5	Lubelska.	888	14	3	3	701	—	11	712	20,453	344,584	16	254	576
6	Suwalska.	1,044	25	16	14	648	—	229	877	20,330	310,900	15	74	804
7	Płocka.	1,339	27	200	401	835	1	13	849	17,281	161,006	9	95	659
8	Petrokowska.	1,471	—	39	26	647	—	58	705	16,608	218,096	13	39	530
9	Radomska.	1,336	—	15	15	620	—	67	687	16,561	220,900	13	101	550
10	Olkuska.	852	6	6	—	497	20	22	539	15,010	158,782	10	173	420
11	Bialska.	556	10	9	16	425	3	26	454	13,283	319,063	23	96	345
12	Siedlecka.	1,407	—	40	35	758	1	64	823	13,555	270,670	20	211	729
13	Włocławska.	1,500	1	177	16	1,007	1	81	1,089	13,252	166,085	14	12	989
14	Łomżyńska.	667	97	84	220	585	1	72	658	12,256	146,325	11	282	571
15	Ostrołęcka *).	1,009	—	105	434	624	—	33	657	12,025	196,409	16	10	500
W ogóle		17,699	192	894	1,133	11,561	58	788	12,407	277,868	3,934,839	14	48	10,411

Uwaga 1. Oprócz powyższej ilości tabel (17,699), podanych do Komisji Spraw Włościańskich, odesłano do Rządów Gubernjalnych z powodu przejścia dóbr duchownych na rzecz Skarbu, tabel 426.

Uwaga 2. Ilość tabel sprawdzonych w Komisjach obecnie (18-go Lutego) jest większą od liczby wyżej wykazanej (12,407), gdyż ta ostatnia podana jest na podstawie miesięcznych sprawozdań złożonych przez jedne Komisje, za czas do dnia 1 (13) Stycznia, a przez drugie do dnia 1 (13) Lutego r. b.

Z liczby przedstawionych Komitetowi Urzędowemu tabel 10,411
 Komisja Centralna zatwierdziła 8,554
 podług tych tabel przyznano:
 włościanom na dymów 184,472
 gruntów użytkowych morgów 2,442,657
 w przecięciu na jeden dym około morg 13 1/4
 właścicielom dóbr wynagrodzenia rs. 31,755,339
 w przecięciu za jeden morg około rs. 13 k. —
 czyli za jedną diesiatynę rs. 26 k. —
 Z liczby przedstawionych tabel nie zatwierdzono 1,807
 z tych zwrócono Komisjom dla poprawienia 841
 dla dokonania oszacowania 186
 nie rozpoznano z powodu nierozstrzygnięcia niektórych kwestij 342
 przypada do rozpoznanja 488.
 Z liczby tabel przez Komisję Centralną zatwierdzonych:

- a) przesłano Komisji Likwidacyjnej do dalszego postąpienia 7,672
- b) przygotowuje się do odesłania 257
- c) nie mogą być odesłane z powodu nieotrzymania wszystkich tabel z całych dóbr 625

Komisja Likwidacyjna zarządziła wypłatę dla właścicieli dóbr wynagrodzenia w Listach Likwidacyjnych: z tabel 7,135
 na sumę rs. 25,635,266

Z Komitetu Urządzającego odesłano do miejscowych Komisji Spraw Włościańskich dla wprowadzenia w wykonanie tabel 7,051

Zwrócono z Komisji Spraw Włościańskich tabel ostatecznie w wykonanie wprowadzonych 2,634.

Komisje Likwidacyjne w Królestwie i olskiem, podaje do powszechnej wiadomości, iż wynagrodzenia likwidacyjne: w ilości rsr. 5,310 kop. 10, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 22 Lutego (6 Marca) r. b. Karolowi *Tańskiemu*, właścicielowi dóbr Szczyce, położonych w Gubernji Kieleckiej, Powiecie Stopnickim, Gminie Chmielnik, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Kieleckiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 3,736, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z d. 22 Lutego (6 Marca) r. b. Tomaszowi *Stożkowskemu*, właścicielowi dóbr Tumusin, położonych w Gubernji Kaliskiej, Powiecie Łęczyckim, Gminie Kałów, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Warszawskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 3,197 kop. 6, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 22 Lutego (6 Marca) r. b. Natalji *Tymienieckiej*, właścicielce dóbr Kowalew, położonych w

*) Zamieszczone w niniejszym sprawozdaniu wiadomości o postępie czynności likwidacyjnych w Komisji Ostrołęckiej odnoszą się do czasu przed jej zwinieniem.

Gubernji Kaliskiej, Powiecie Kolskim, Gminie Karszew, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Warszawskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości r. 13,316 kop. 25, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 22 Lutego (6 Marca) r. b. Elżbiecie *Walewskiej*, właścicielce dóbr Strobina, położonych w Gubernji Kaliskiej, Powiecie Wieluńskim, Gminie Konopnica, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Kaliskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości r. 21,206 kop. 25, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 22 Lutego (6 Marca) r. b. Bogusławowi *Werner*, właścicielowi dóbr Seroczyn, położonych w Gubernji Siedleckiej, Powiecie Siedleckim, Gminie Seroczyn, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Siedleckiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości r. 5,877 kop. 5, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 22 Lutego (6 Marca) r. b. Franciszkowi *Ramockiemu*, właścicielowi dóbr Księża lit. A, B, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Rypińskim, Gminie Dzierżno, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości r. 3,982 kop. 2, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 22 Lutego (6 Marca) r. b. Karolowi *Piaszczyńskiemu*, właścicielowi dóbr Dobrowo, położonych w Gubernji Warszawskiej, Powiecie Gostyńskim, Gminie Dobrowo, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Warszawskiej, celem wypłaty komu należy.

Bank Polski, podaje do publicznej wiadomości, iż w dniu 27 Lutego (11 Marca) r. b. zaczynając o godzinie 10 z rana, odbędzie się w Banku Polskim, w obecności delegowanych od Władz Rządowych, włożenie do kół numerów Obligów Skarbu 4^o/o procentowych i samo tychże losowanie.

Urlop. Przez Najwyższy rozkaz z dnia 17 lutego, naczelnikowi inżynierów okręgu wojennego warszawskiego, generał-majorowi *Fejhtnerowi*, udzielony został urlop, dla poratowania zdrowia, za granicę, do Niemiec, na miesiąc 4. (*Rus. Inw.*)

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa,

dnia 23 Lutego (7 Marca).

W Austrii, a mianowicie w Węgrzech, rzeczy przybierają pomyślny dla rządu obrót. Sejm w obec odpowiedzialnego gabinetu pracuje gorliwie i jak donoszono, zatwierdził już propozycje rządowe, co do podatków i poboru do wojska. W Peszcie, gdzie przyspieszają przygotowania do koronacji, spodziewają się przybycia cesarza Franciszka Józefa, dla odebrania przysięgi od ministrów. W innych jednak prowincjach państwa rzeczy nie idą tak gładko. Jeżeli w Morawji i Krainie, gdzie sejmy zostały rozwiązane, nowe wybory, jak przypuszczają powszechnie, wypadną niekorzystnie dla rządu, będzie on musiał albo drogą nadania konstytucji z góry uchronić kraj od grożącej mu anarchji, albo wrócić do absolutyzmu, który dotąd nie przyniósł temu państwu pożądanego owoców. P. Beust napotyka opór nie tylko ze strony swych politycznych przeciwników, lecz i ze strony sfer klerkalnych, mających znaczny wpływ u dworu, które niechętnie patrzą na autonomję Węgier, dla tego, że nie jest ona przychylną dla konkordatu.

Dziennik włoski *Italie*, mający bliskie stosunki z rządem swym, przewiduje rychłe powstanie nie tylko w Tesalji i Epirze, lecz i w Syrii i Anatolji; utrzymuje także, iż rząd grecki nie będzie w stanie powstrzymać prądu opinji publicznej helenów.

Według ostatnich wiadomości z Bukaresztu, w polityce księcia Karola nastąpiła zmiana. Podobno zerwał on ze stronnictwem bojarów i zbliżył się do stronnictwa demokratycznego. Jak donosi dzisiejszy nasz telegram, gabinet w Bukareszcie, w skutku wotum nieufności izby, podał się do dymisji, której jeszcze gospodar nie przyjął.

Według wiadomości z Florencji, umowa z domem Langrand-Dumonceau na nowo została podjęta i po zaprowadzeniu w niej pewnych zmian, ma być wniesiona zaraz po otwarciu po-

siedzeń nowego parlamentu. Pogłoski, jakoby gabinet florencki miał rozpocząć układy w przedmiocie dóbr duchownych z domem bankierskim angielskim, były bezzasadne.

Ponieważ gabinet londyński został zaraz uzupełniony, należy wnosić, iż jego stanowisko znów się wzmocniło, gdyż trudno przypuszczać, aby kto chciał przyjąć posadę w gabinecie po to, aby ją za kilka dni utracić.

Zwracamy uwagę czytelników naszych na zamieszczone poniżej korespondencje ze Lwowa i Paryża.

Telegramy

DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

Bukareszt, 6 marca. Izba przyjęła wniosek Gradistianosa, w przedmiocie udzielenia ministerstwu wotum nieufności. Ministerstwo podało się do dymisji, której książę jeszcze nie przyjął.

Wiedeń, 6 marca. Feldmarszałek Hess zaopatrzony dziś został w ostatnie najświętsze sakramenta.

Trj est, 6 marca. Postanowienie cesarza zatwierdziło podjęcie na nowo wyprawy azjatyckiej, rozkazując takową przedsięwziąć najdalej w późnej jesieni.

(*Correspondenz Bureau.*)

Wiadomości telegraficzne.

* *Berlin, 5 marca.* *Börs. u. Hand. Z.* pisze: Liberalni zamierzają postawić wniosek lub interpelację w przedmiocie wolności prasy co do rozpraw w parlamencie północno-niemieckim dla całego terytorjum związkowego. — Przybył tu Roggenbach. (*Wolff's T.B.*)

* *Londyn, 4 marca.* Derby i Disraeli zawiadomili dziś parlament o wzięciu dymisji przez trzech ministrów. Derby spodziewa się, że uzupełnienie gabinetu nastąpi w piątek. Disraeli złoży 18-go b. m. bil reformy. (*Tamże.*)

* *Bukareszt, 5 marca.* Po ukończeniu rozpraw nad budżetem wydatków, Gradistiano postawił w izbie wniosek, ażeby uchwalone zostało wotum nieufności dla ministerstwa za zaniedbanie przezeń jego obowiązków. Izba uznała, że wniosek ten jest naglący. Głosowanie w tym przedmiocie nastąpi dziś jeszcze. (*Tamże.*)

* *Pesz, 5 marca.* W izbie deputowanych odbyły się szczegółowe rozprawy nad projektem dotyczącym poboru do wojska. Poprawka Somssicha odnosząca się do artykułu 1, ażeby zamiast wyrazów: „uchwala się dostawienie 48,000 rekrutów,” wstawić słowa: „ministerjum apowaznia się do poboru 48,000 rekrutów,” została przyjęta. (*Cor. Bür.*)

* *Nowy Jork, 3 marca.* Telegram zatlantyczny donosi, że w swoim *veto* przesłaniem kongresowi co do zaprowadzenia rządów wojskowych na południu, prezydent powiada, iż żadna władza konstytucyjna nie może uchylać i wprowadzać w wykonanie podobnego bilu, który ma na celu, nie utrzymanie porządku, ale zmuszenie ludności południa do przyjęcia zasad odrzucanych przez nią, a co do których ma ona prawo wypowiedzieć swoje zdanie. Prezydent poleca w końcu jeszcze raz przypuszczenie do kongresu wszystkich reprezentantów prawnych. (*Corr. H. B.*)

* *Florencja, 4 marca.* *Opinione* donosi, że Peru zawiadomiło rząd włoski o upłynięciu terminu traktatu handlowego w m. wrześniu. Środki te opierają się na zasadzie uchwalonej niedawno przez rzeczypospolite południowej Ameryki, ażeby nie wchodzić na zewnątrz w żadne układy z mocarstwami europejskimi, dopóki pomiędzy nimi nie będzie ustalona zupełna zgoda ekonomiczno-handlowa. (*Tamże.*)

* *Hong-Kong, 15 lutego.* Danja zawarła traktat handlowy z Japonją. Książę Stotsbaszi zainstalowany został uroczystie tajkunem Japonji. (*Biuro Reut.*)

* (*Muzyczny wieczór*) u p. Kątskiego, dyrektora instytutu muzycznego, zgromadził wczoraj w jego salonie wyborowe towarzystwo amatorów pięknej muzyki. A było czego posłuchać! Dwaj artyści, tacy jak p. Kątski i p. Litloff, odegrali wielką sonatę Beethovena, duet, w którym niewiadomo było

co podziwiać, czy śpiewny i energiczny smyczek p. Kątskiego, czy perełkowata, porywająca grę p. Litloff'a — zespolenie dwóch europejskich talentów, połączonych dla wykonania jednego ze znakomitszych utworów genialnego kompozytora. Duet ten, jak wiadomo, poświęcony był przez Beethovena nie mniej sławnemu Kreutzerowi. Lecz zaczęliśmy od końca. Pierwszy numer programu, sekstet na fortepian, dwoje skrzypiec, altówkę, wiolonczelę i kontrabas, wykonany doskonale przez p. Kątskiego i jego uczniów, zajął słuchaczy, jako utwór p. Rożnieckiego, który długo kształcił się w muzyce we Włoszech, i posiada w swej tece kilka partycji oper i kompozycji wyższej szkoły, za które został nawet uwieczniony na jednym z konkursów. Potem p. Kątski zachwycał swą prześliczną elegją z towarzyszeniem fortepianu i organo-melodykonu. Następnie pp. Litloff, Kątski i Goebelt odegrali po mistrzowsku 1-szy tercet na fortepian, skrzypce i wiolonczelę, kompozycji p. Litloff'a, który na zakończenie przed sonatą Beethovena wykonał ulubionego przez publiczność własnej kompozycji walca, którego już grał na dwóch koncertach. Goście rozjechali się upojeni czarownymi dźwiękami muzyki, jaka nie często daje się słyszyć.

* (*Resursa ruska w Lublinie*). Podobno wprowadzeni zostaliśmy w błąd dwoma artykułami *Kurjera Lubelskiego*, z których czerpiąc wiadomości, podaliśmy w N. 40 i 41, a naprzód, że otwarcie ruskiego klubu nastąpiło w Lublinie 1 (13) lutego, a następnie prostując pierwotną wiadomość, że było to otwarcie resursy wspólnej, utworzonej z ruskiego klubu i dawnej resursy lubelskiej. Nadesłałe nam uprzejmie przez zarząd resursy ruskiej w Lublinie wyjaśnienie, wraz z jej drukowaną, zatwierdzoną przez rząd ustawą, nie rozstrzygnęło jeszcze naszej wątpliwości w tym względzie, tem bardziej, że ustawa wzmiankowana (zawierająca 48 §§) wskazuje, iż resursa ta nie jest wyłącznie ruską, gdyż na mocy § 1-go mogą być przyjmowani na członków mieszkańcy wszelkich wyznań, a sama ustawa wydrukowana jest w dwóch językach, ruskim i polskim. Według tej ustawy, prezesem zarządu ruskiej resursy w Lublinie *ipse jure* jest naczelnik gubernji; toż samo zastrzeżone było w ustawie dawnej resursy, nie wiemy zatem czy naczelnik gubernji kumuluje obowiązki prezesów dwóch resurs, czy też obie się zwały w jedną i pragnęlibyśmy mieć tę wątpliwość rozstrzygniętą.

* (*Różne wiadomości*). W towarzystwie dobroczynności odbyło się posiedzenie komitetu zabaw, na którym udeterminowano dać pierwsze przedstawienie teatru amatorskiego najdalej pomiędzy 12 a 16 b. m. — Widowisko kolendowe w ochronie Baudouina, w dwa dni ostatnich karnawałowych, zgromadziło pełno dzieci i osób dorosłych im towarzyszących. — W tych dniach przybędzie z Krakowa p. Borkowski, którego piękny głos basowy mieliśmy już sposobność słyszeć przed laty kilku na scenie naszej. — P. Borkowski długi czas śpiewał z powodzeniem w znaczniejszych teatrach niemieckich, a między innymi w Hamburgu i Wrocławiu. Podobno artysta ten ma wejść w skład opery naszej. — Dowiadujemy się, iż słynny basista warszawianin p. Walery Wysocki, występujący obecnie z powodzeniem w Trieście, ma zamiar wkrótce przybyć do Warszawy; po drodze zaś zamierza wstąpić do Lwowa i Krakowa dla dania się tamże słyszeć publicznie. — Z okoliczności nowo założonej papierni we wsi Hamerni w dobrach ordynacji Zamojskich, nadmieniamy, iż w roku 1864, liczyliśmy wszystkich papierń w królestwie 34. W roku następnym to jest 1865, cztery zamknięto i pozostało tylko 30. Zdaje się że i nowo utworzona w Hamerni w tym roku papiernia, nie pomnoży ich liczby, gdyż o ile to wiadomo, już tam podobno fabryka istniała dawniej i powiat w którym powstała, opóź niej posiadał jeszcze drugą papiernię w Modliborzycach.

* (*Wychowanie publiczne*). Pocieszającym jest widzieć, że popęd do oświaty ludu, nadany tak dzielnie przez pośredników pokojowych zachodniego kraju, popierany jest w niektórych miejscowościach z dawną energją, jako to, naprzykład, w 2-m wydziale powiatu dzisieńskiego. Tameczny pośrednik p. Teplow, jak donosi *Wil. Wiest.*, zwiedzając osobiście szkółki w swoim wydziale, rozdając nagrody pilniejszym uczniom, urządzając dla nich małe zabawy i w ogólności biorąc udział we wszystkim co ich dotyczy podtrzymuje tę ważną dążność. Za jego przykładem i urzędnicy gminni, sołtysi, ławnicy i inni przyczyniają się do szerzenia pomiędzy ludem zasad moralności i narodowości ruskiej. Nauczyciele szkół ludowych w wydziale p. Teplowa poświadczenia, że dzieci akuratnie chodzą do szkół, a rodzice chętnie posyłają ich do nich. (*Mosk. Wied.*)

Odpowiedzi Redakcji.

Panu B. P. z Radomskiego. Korespondencja pańska, jako zawierająca li tylko wiadomości i plotki zaściankowe, oraz list otwarty, jako dotyczący sprawy prywatnej, nie mogą znaleźć miejsca w szpaltach *Dziennika*. — *Obróńcy sądowemu.* Artykuł pański o egzaminach sądowych nie może być zamieszczony.

* (Dokumenty dyplomatyczne w kwestji wschodniej.) *Jour. de St. Pet.* w N. 43, w części nieurzędowej pisze: „Rządy angielski i francuzki podały do wiadomości publicznej dokumenta dotyczące różnych kwestij polityki zagranicznej. Podobne ogłoszenia nie są w zwyczaju u gabinetu cesarskiego. Wszelako ze względu na ważność położenia obecnego, i żywe zajęcie się Rosji losem jej współwyznawców na Wschodzie, dano nam możliwość podania do wiadomości publicznej następujących dokumentów. Rzucają one światło na postawę gabinetu cesarskiego od początku przesilenia do listopada 1866 r. Od tego czasu wypadki poszły znacznie naprzód. Nie wpływając na zasady które zawsze kierowały gabinetem cesarskim, musiały spowodować pewne zmiany w ich zastosowaniu, i nowe układy, które się jeszcze toczą.

Depesza od wice-kanclerza cesarstwa, księcia Gorczakowa, do barona Brunnowa i barona Budberga, ambasadorów ruskich w Londynie i Paryżu, datowana z Petersburga 20 sierpnia 1866 r.

Rozruchy, jakich widownią jest wyspa Kandja, przybrały ważny charakter, wymagający najściślejszej uwagi.

Cesarz pragnie unikać o ile można zbiorowych interwencji Europy do spraw wewnętrznych państwa otomańskiego. Najjaśniejszy Pan sądzi, że ich następstwem jest zmniejszenie powagi i osłabienie rządu tureckiego, bez rezultatów mogących zrównoważyć te niedogodności.

Nasz Najjaśniejszy Pan nie ma też zamiaru nalegania na ogólne zobowiązania traktatów, mające wartość, tylko o tyle, o ile istniała zgoda pomiędzy wielkimi mocarstwami aby je szanowano i które teraz z powodu braku takiej zbiorowej woli, zbyt częstych i zbyt ważnych doznały naruszeń, aby przez to nie zostały unieważnione.

Najjaśniejszy Pan zapatruje się na kwestję ze stanowiska bezwzględnych i nagłych interesów, które zdają mu się wspólnymi dla wszystkich mocarstw pragnących spokoju na Wschodzie.

Pod tym względem zaburzenia na wyspie Kandji, mają znaczenie przekraczające bardzo granice powstania miejscowego, już i tak nader przykrego dla ludności, z powodu nadużyć, gwałtów i rozlewu krwi, wywołaniem czego „roża”.

Rozruchy te oddziałują bezpośrednio na spokojność królestwa greckiego, którego bliskość i pokrewieństwo rasy, nie mogą pozostawić obojętnym na to co się dzieje w sąsiedztwie. Król helenów uznał za stosowne wykazać dworom poręczającym trudności przyczynione jego rządowi przez te rozruchy. Zażądał on interwencji zbiorowej wielkich mocarstw, aby skłonić Portę do wzięcia pod rozwagę słusznych zażeń kandjotów i aby przyczynić się w ten sposób do dzieła uspokojenia, które przez krwawę poskromienia siły, stanie się tylko trudniejszym i niepodobniejszym.

Starcie grożące wybuchem na tym punkcie terytorjum tureckiego, znajduje odbicie nietylko w Grecji. W stanie ogólnego wzburzenia w jakim znajduje się większa część ludności chrześcijańskich w Turcji, a do podniecenia którego przyczyniły się świeże wypadki w Europie, dosyć by było iskierki do zapalenia pożaru, jakiego nikt nie byłby w stanie uprzędzić.

W takim stanie rzeczy Cesarz uważa zarazem za interes i za obowiązek wielkich mocarstw, aby nie pozostały bezczynnymi widzami wypadków mogących mieć wielkie następstwa.

W innych czasach nie raz miało miejsce zbiorowe działanie Europy w celu uprzedzenia przesilenia niebezpiecznych dla jej spokojności. Jeżeli działanie to nie zawsze doprowadzało do zupełnych i stanowczych załatwień, przyczyniało się zawsze do uspokojenia namiętności, do odroczenia starć, do pojednania interesów, i nieraz zdołało usunąć od Europy groźne niebezpieczeństwa.

Chociaż uczucie ogólnej solidarności, które było jego podstawą, osłabło w Europie, nasz Najjaśniejszy Pan, uznaje za pożyteczne odwołać się do niego w obecnych okolicznościach, proponując gabinetem londyńskiemu i paryżskiemu zjednoczenie ich usiłowań w celu uspokojenia.

Jeżeli dwa gabinety oceniają, tak jak my, nagłość i właściwość tego, ich interwencja mogłaby wziąć za

punkt wyjścia wspólne zobowiązania przyjęte w 1830 roku.

W istocie kiedy w tym czasie wyspa Kandja została oddana Turcji, zwrot ten nie nastąpił bezwarunkowo. Za pomocą jednobrzmiącej noty doręczonej porcie 30 kwietnia 1830 r. trzy sprzymierzone dwory oświadczyły:

„Ze na mocy zobowiązań, jakie przyjęły za wspólną zgodą, uważały się za obowiązane zapewnić mieszkańcom Kandji i Samos bezpieczeństwo wszelkiej reakcji, w skutku udziału jaki mieli w poprzedzających wypadkach, żądając od Porty oparcia tego bezpieczeństwa na dokładnych postanowieniach, które odnawiając dawne ich przywileje, lub nadając nowe, doświadczeniem uznane za użyteczne, zapewniłoby tym ludnościom skuteczną opiekę przeciwko samowolnym, uciskającym czynom”.

Ten punkt wyjścia mógłby być uzupełniony przez hati-szrif z 3 lutego 1856 r., który jakkolwiek wynikał z własnej woli sułtana, niemniej nabrał znaczenia międzynarodowego, z powodu że był wzmiankowany w traktacie 18 (30) marca 1856.

Te tranzakcje stanowią ogół zobowiązań, moralnie obowiązujących wielkie mocarstwa i Portę, w stopniu zgadzającym się z poszanowaniem wewnętrznej niepodległości Turcji i z własnymi interesami, które przesilenie naraziłoby równie mocno jak interesa Europy.

Jakiegokolwiek są trudności, wynikłe mianowicie na w. Kandji, z zetknięcia się dwóch ludności, muzułmańskiej i chrześcijańskiej, sądzimy że zjednoczona postawa trzech wielkich mocarstw, miałaby potrzebną skuteczność dla uprzedzenia starcia, które zdaje się bliżkiem wybuchu, i spowodowałaby wzajemnie korzystny układ.

Najjaśniejszy Cesarz sądzi, iż spełnia obowiązek, zapraszając rząd królowej angielskiej (cesarza francuzów) do połączenia się w tym celu z gabinetem cesarskim i rządem cesarza francuzów (królowej angielskiej).

W tym celu proponujemy pan gabinetowi londyńskiemu (tujleryjskiemu), aby zaopatrzył swego reprezentanta w Konstantynopolu w potrzebne instrukcje, dla doprowadzenia do skutku porozumienia z jego kolegami ruskim i francuzkim (angielskim), w celu umówienia się o kroki mające się wspólnie uczynić do Porty w duchu przyjacielskim i pojednawczym, aby zwrócić jej uwagę na konieczność uspokojenia ludności na w. Kandji, sprawiedliwie czyniąc zadosyć jej słusznym zażaleniom, na zasadzie istniejących zobowiązań i wyszukania wspólnie z nią środków dojścia do pokojowego układu.

Byłoby pozostawione reprezentantom trzech dworów, wspólne uradzenie środków, jakich mogłoby wymagać na miejscu dalszy bieg wypadków, zachowując ich działaniom i odezwom charakter zbiorowy, zapewniający pożądaną skuteczność, tak względem Porty, jak i względem ludności Kandji.

Z dzienników dowiedzieliśmy się, że rząd francuzki wysłał statek wojenny do Kanei. Z rozkazu naszego Najjaśniejszego Pana, przesłaliśmy przez Konstantynopol do reprezentanta Jego Cesarskiej Mości w Atenach, upoważnienie do wysłania na miejsce statku marynarki cesarskiej stojącego w porcie pirezkim, aby zapewnić naszym rodakom, a nawet naszemu konsulowi opiekę, którą okoliczności mogą uczynić potrzebną. Rząd królowej angielskiej może uznać za właściwe przyjąć podobny środek.

W takim razie, dowódcy, równie jak właściwi agenci konsularni, powinni otrzymywać wskazówki, uradzone pomiędzy reprezentantami trzech dworów w Konstantynopolu, aby także działali wspólnie.

Zechcesz pan zawiadomić pierwszego sekretarza stanu królowej angielskiej (p. Drouyn de Lhuys), że gabinet cesarski zaopatrza reprezentanta Najjaśniejszego Pana w Konstantynopolu w instrukcje w tym duchu.

Zechcesz pan nalegać na wartość, jaką Najjaśniejszy nasz Pan przywiązuje do tego dzieła uspokojenia i na charakter nagłości, jaki mu nadaje ważność chwili.

Przyjm pan i t. d.

List wice-kanclerza cesarstwa, księcia Gorczakowa, do barona Brunnowa, ambasadora ruskiego w Londynie, datowany z St. Petersburga 12-go września 1866 r.

Korzystam z poczty angielskiej aby panu przesłać kilka dokumentów dyplomatycznych.

Znajdziesz pan w nich nowe wiadomości o ruchu ujawniającym się na Wschodzie pomiędzy ludnościami chrześcijańskimi, ruchu zagrażającym przybraniem wielkiego rozwoju, jeżeli roztropność gabinetów i umiarkowanie sułtana, nie zdołają rozwiązać go pokojowo.

Rząd angielski musi posiadać też same wiadomości. Pomimo okazywanej przezeń obojętności na sprawę ładu stałego, obojętność ta, jak się nam zdaje, nie może się rozciągać do wypadków mogących narazić powszechny pokój.

W tem nowem przesileniu politycznym, pragniemy przedewszystkiem być w możliwości postępowania zgodnie z gabinetem londyńskim. Nie przewidujemy ważnych przeszkód do tej zgody.

Musimy przypuszczać, że rząd angielski, tak samo jak my, nie ma w tym kierunku ani żadnej pożądlivosti, ani żadnej utajonego zamiaru.

Tak samo jak my, pragniemy uspokojenia. Jak my, nakoniec, widzi w polepszeniu stanu ludności chrześcijańskich pod berłem sułtana, zarazem rękojmię spokojności i spełnienie obowiązku sumienia. Z naszego stanowiska, jedyny to jest sposób utrzymania władzy otomańskiej w Europie.

Ten system był niezmiennie naszym podczas długiego szeregu lat. Wszyscy nasi agenci na Wschodzie to samo mówili, takie same udzielali rady.

Pozostajemy mu wierni. Wszelako nie taimy przed sobą, że w chwili, kiedy wszędzie namiętności są podniecone i kiedy organiczne przewroty dokonywają się na lądzie europejskim, głos mówiący na korzyść pokoju, słabe ma nadzieje być wysłuchanym przez jedną i drugą stronę.

Losy wielu państw zostały przewrócone zupełnie. Czyż można się było spodziewać, aby ludności podlegające rządowi, który przeciwieństwo wiary czyni jeszcze uciążliwszym, oparły się pokusie próby, w okolicznościach wydających się im przyjaznymi?

Zadanie mocarstw, któreby chciały zastąpić gwałtowny przewrót przez istotne polepszenie, choćby nawet postępowe, staje się nieskończenie trudniejszym, lecz to nie zdaje się powodem, abyśmy go nie mieli próbować.

Ministrowie angielscy znają tradycje Rosji. Nie robiliśmy z nich nigdy tajemnicy, i dziś ich się nie wypieramy. Nie łączymy z tem żadnej pożądlivosti, powtarzam, ani pragnienia powiększenia jakiegokolwiek wpływu wyłącznego, ale nie byliśmy nigdy i nie potrafimy być obojętnymi na cierpienia naszych współwyznawców, lub jeżeli potoki krwi chrześcijańskiej zostały wylane.

Niejednokrotnie sympatja ta była wyzyskiwana, jako środek dla oskarżania nas o tajne zamiary. Sądzimy, że fakta nie usprawiedliwiły takiego tłumaczenia. Zdaje nam się też, iż w miarę jak czas składał swe nauki w kronikach historii, pojęcia ogólne zmieniły się, również jak ocenienia gabinetów i ich wzajemne położenie.

Mianowicie w ostatnich latach zastaliśmy rząd angielski zajęty przynajmniej w równej mierze polepszeniem losu ras chrześcijańskich, jak utrzymaniem całości Porty.

Chętnie oddajemy mu to świadectwo. Zatem znalazł się na jednym z nami polu. Przy współdziałaniu tak potężnego i światłego pomocnika, mogliśmy spodziewać się, że dzieło zarazem chrześcijańskie i zachowawcze, będzie mogło być doprowadzone do pomyslnego skutku. Ale, nie pozwalając sobie przesądzać wyroków Opatrzności, nie taimy niebezpieczeństw, na jakie wystawione jest istnienie rządu otomańskiego, w skutku jego wewnętrznej dezorganizacji, gwałtowności namiętności, a może i tajnych zamiarów, w których nie mamy udziału.

Co więcej, przekonaliśmy się, że pokój z jego poddanymi chrześcijańskimi, oparty na zadowoleniu ich słusznych dążeń, jest niezbędnym warunkiem do istnienia tej władzy.

W niepewności, jaka jeszcze panuje co do kierunku jaki wezmą wypadki i co do usposobień różnych gabinetów, nie możemy panu poruczyć żadnej określonej propozycji. Nasz Najjaśniejszy Pan uważa jednak, iż nadeszła chwila do wymiany myśli i porucza panu otwarcie się rozmówić z pierwszym sekretarzem stanu królowej angielskiej, co do widoków nami kierujących i wyzawanych przez nas zasad. Cieszylibyśmy się, gdyby z tego wynikło porozumienie, które nie pogwałcając praw słuszności, dążyłoby do usunięcia nowych zakłóceń grozących Europie.

Przyjm pan i t. d.

List wice-kanclerza cesarstwa, księcia Gorczakowa, do barona Brunnowa, ambasadora ruskiego w Londynie, datowany z St. Petersburga 27 października 1866 r.

Ambasador angielski był u mnie dziś rano. Mogłem mu udzielić tylko kilka chwil, spiesząc się na posiedzenie rady ministrów pod prezydencją Najjaśniejszego Pana.

Sir A. Buchanan powiedział mi, że w Londynie mocno zajmowano się sprawami Serbji; że niedawno Porta uczyniła zadosyć żądaniom tego kraju; że ga-

binet angielski zawsze liczył na zbawienność i miarkujący wpływ, jaki wywieraliśmy na księcia Michała, lecz miał powód do mniemania, iż serbowie porozumieli się z grekami, w celu wspólnego podniecania ludności chrześcijańskich pod panowaniem muzułmańskim.

Odpowiedziałem mu, że co do tego ostatniego punktu niemam nic do powiedzenia mu, że mniemaniem zadośćczynieniem, o jakim wzmiankowałem, było prawdopodobnie cofnięcie załogi z Małego-Zwornika; że to nie było ustępstwo, ale przywrócenie prawa zbyt długo zaprzeczanego; że nie przestawaliśmy i nie przestaniemy zwracać uwagę rządowi otomańskiemu na niezbędną konieczność oszczędzania serbów, szczególnie w obecnych okolicznościach; że dotąd nasz głos był głosem wołającego na puszczy, i że z tego musi koniecznie wynikać to, iż wpływ naszych rad miarkujących, musiał codziennie słabnąć. Przyjm pan i t. d.

Wyjątek z listu wice kanclerza cesarstwa, księcia Gorczakowa, do barona Brunnowa, ambasadora ruskiego w Londynie, datowanego z St. Petersburga, 23 listopada 1866 r.

..... Nie sądzimy, aby samo życzenie odroczenia i uspokojenia, — życzenie gabinetu angielskiego, które podzielamy, było dostateczne dla usunięcia obecnych zakłóceń. Usposobienie, powiemy nawet podniecenie umysłów pomiędzy ludnościami chrześcijańskimi, grozi, w sposób bardzo nagły, spokojności na Wschodzie. Ograniczając się na platonizmem i bezpłodnym wyrażeniu życzenia, gabinety troszczące się o spokojność ogólną, nie usuwają niebezpieczeństw, mogących zagrozić tej spokojności. Tak samo jak ministrowie angielscy, pragniemy aby zakłócenia zewnętrzne nie powiększyły trudności wewnętrznych. Tak samo jak oni, pragniemy spokojnego rozwoju reformy wprowadzanych przez cesarza, ale sądzimy, że bezwzględne wstrzymanie się, filozoficzny indyferentyzm, wcale nieodpowiadają wymaganiom chwili.

Stanowisko, które zawsze zajmowaliśmy, a na którym, jak się zdaje, gabinet wiedeński chce się z nami teraz połączyć, to jest — rozwój pomyślności ludności chrześcijańskich pod panowaniem sultana, a nawet ich autonomia z węzłem lennictwa — ponieważ autonomia ta jest jedyną rękociągą, mogącą wzbudzić zaufanie tych ludności — zdawał się nam najlepszą drogą praktyczną dla rozwiązania zadania wschodniego bez nieprzyjemnego starcia, bez powszechnego zawichrzenia, a zarazem na podstawie ludzkości i słuszności.

Badając obecną fizjonomię Europy, mogą ośmielić się utrzymywać, że takie zapatrywanie się odpowiada ogólnemu usposobieniu umysłów, a szczególnie tych którzy sądzą, że nieprzewidywalność w polityce, jest najniebezpieczniejszą z wad, i że można zaradzić niebezpieczeństwom przyszłości jedynie obejmując jak najrozleglej widnokregi w teraźniejszości.

Lecz i tu nie dosyć jest na teoretycznym przystąpieniu. Trzeba aby wielkie gabinety naprawdę wzięły się do dzieła, i aby w swej zgodzie czerpały siłę rzeczywistnienia, bez gwałtownych wstrząśnień, celów sprawiedliwości i praktycznej roztropności, które nie mogą być obce, a których powodzenie przyczyniłoby się do przedłużenia jedynego kształtu możliwego istnienia władzy muzułmańskiej w Europie.

Wzywamy tej zgody wszystkimi naszymi życzeniami i nasz Najjaśniejszy Pan przyjmie w niej najprawniejszy udział.

Dziś tylko lekko dotknąłem tej ważnej kwestji, lecz zdaje się iż dostatecznie to uczyniłem dla wskazania zasady, do skupienia się koło której zapraszamy wielkie mocarstwa. Od nich będzie zależało rozwinięcie tej myśli, i nie odmówimy niewątpliwie wzięcia w tem udziału.

Ameryka.

* (Projekt rekonstrukcji). Ostatnie wiadomości ze Stanów Zjednoczonych obejmują niejaki wskazówki co do taktyki stronnictwa radykalnego. Postawiło ono, jak wiadomo, wniosek, ażeby zniesiony został za pomocą prawa terazniejszy rząd Luizjany, dla zaprowadzenia w tym stanie tymczasowych rządów militaryjnych. Nowy projekt rekonstrukcyjny da się streścić w następujący sposób: Prezydent mianuje, za zgodą senatu, na rok jeden gubernatora z pomiędzy obywateli, którzy nie brali udziału w rokoszu; w tenże sposób dokonany być ma wybór dziewięciu radców. Urzędnicy mianowani przez gubernatora i jego doradców, mają składać przysięgę konstytucyjną (*test oath*). Dnia 1-go czerwca 1867, wszyscy obywatele stanu, którzy doszli do 25 lat wieku, bez różnicy pochodzenia i koloru, jeżeli nie brali udziału w rokoszu, zwołani zostaną dla wyboru gubernatora, urzędników i deputowanych do zgromadzenia ustawodawczego. W październiku ciż wyborcy mają postać

delegowanych do zgromadzenia ustawodawczego. Ustawa ta nie powinna robić żadnej różnicy pomiędzy obywatelami kolorowymi i białymi; ma ona odmówić wszelkiej spłaty długów zaciągniętych na rokosz i uznać wieczną unję stanów. Dowódca militaryjny, mianowany przez prezydenta, ma dopilnować wykonania tych rozporządzeń, wszystkie zaś rozporządzenia wydane przez rząd tymczasowy, nabywają moc prawa dopiero po zatwierdzeniu ich przez kongres. Dopóki reprezentanci Luizjany nie zostaną dopuszczeni do kongresu, stan ten ma posyłać do izby reprezentantów jednego delegowanego. Wniosek ten został, we dwa dni po postawieniu go, przyjęty większością 113 głosów przeciwko 48. obecnie zaś depeza donosi, że przy drugokrotnym odczytaniu tego wniosku, kongres oświadczył się również za takowym. Nie wiadomo, czy pod tem rozumieć także należy przyjęcie pomienionego wniosku przez senat. W każdym razie, jeżeli senat da na ten wniosek swoje przyzwolenie, system rekonstrukcyjny zastosowany zostanie najpierw do Luizjany, bez względu na to, czy prezydent zgodzi się na to lub nie. Jeżeli odmówi on wykonania, w takim razie da powód do oskarżenia; jeżeli zaś ustąpi, w takim razie cały jego system polityczny zostanie obalony. Zresztą z uchwały izby reprezentantów okazuje się, że chce ona zrekonstruować Stany południowe jedynie stopniowo, a nie uorganizować je od razu na jeden i tenże sam sposób. Zarząd atoli militaryjny dla wszystkich Stanów południowych jest rzeczą postanowioną i wniosek postawiony w tym względzie przez komisję piętnastu został przyjęty 14 lutego przez izbę reprezentantów, która przesłała senatowi projekt do prawa w tym przedmiocie. Jenerał Grant miał wystąpić ze stanowczą opozycją przeciw warunkowi bilu rekonstrukcji, nadającemu mu władzę prawie monarszą, uważa on bowiem, że warunek ten nie pozostaje w zgodności z władzą konstytucyjną prezydenta. (*Nordd. A. Z.*)

* (Izba gmin). Według wiadomości podanej przez *Corr. Hav. Bul.*, na 658 członków izby gmin przypada: 80 ultra-konserwatystów, 200 wolnych konserwatystów, 20 niepodległych konserwatystów, 220 liberalnych umiarkowanych, 30 liberalnych niepodległych, 60 ultra-liberalnych i 48 radykalnych.

Austria.

* (Sejm tyrolski. — Kwestja węgierska.) *Die Presse* pisze pod datą 4-go b. m.: Dowiadujemy się, że sejm tyrolski nie podzieli losu sejmów rozwiązanych. Tak nastąpienie obecnie zamknięcie posiedzeń tego sejmku, jak i małe widoki na to, ażeby nowe wybory zdołały zaprowadzić znaczne zmiany w składzie sejmku, miały skłonić rząd do zaniechania zamiaru rozwiązania sejmku tyrolskiego. — Otrzymujemy z wiarogodnego źródła wiadomość, że ministrowie węgierscy z wydziałów administracji dotyczącej kwestji finansowych i narodowo-ekonomicznych, powołani zostali do Wiednia, i że pp. Lonyay i hr. Miko przybędą już do tej stolicy jutro lub pojutrze. Następnie ma przybyć także hr. Andrassy, jako prezes ministrów. Zapewniają nas, że chodzi tu o ostateczne załatwienie lub przynajmniej o utworzenie drogi do porozumienia w przedmiocie licznych kwestji finansowych i narodowo-ekonomicznych, które nie cierpią już najmniejszej zwłoki i które muszą być koniecznie załatwione przed osiągnięciem ostatecznego pojednania. Czy przez to podrój cesarza do Pesztu ulegnie zwłoce, lub też układy pomienione zostaną na krótki czas przewane, nie wiadomo dotąd; w każdym razie pomienieni ministrowie przybędą za kilka dni do Wiednia.

* (Sejm węgierski). *Peszt, 4 marca*. Na otwartem o godz. 12 posiedzeniu izby magnatów, odczytano przedwczorajszą rezolucję izby deputowanych w sprawie podatków i naznaczono rozprawę nad nią na godz. 6 po południu. W izbie deputowanych Hollan odczytał sprawozdanie komitetu co do uchwalenia poboru rekrutów, w którym oświadczone, że uchwalenie to 48.000 rekrutów koniecznym jest ze względu na stosunki europejskie, Valyi postawił wniosek przeciwny, że sejm do uchwalenia poboru rekrutów nie jest jeszcze kompetentnym. Po trzygodziny rozprawach, oświadczyło się 256 głosów za, a 57 przeciwko projektowi ministerstwa; 79 członków było nieobecnych. (*Cor. Bür.*)

* (Izba magnatów). *Peszt, 4 marca*. Na posiedzeniu wieczornem izby panów, baron Vay miał krótką mowę, w której przemawiał za projektem ministerjalnym odnoszącym się do podatków, poczem wszyscy członkowie izby powstali z miejsc i wśród głośnych okrzyków dali jednogłośnie swoje przyzwolenie. Rozprawy szczegółowe zasadały się tylko na odczytaniu jeszcze raz, bez żadnych uwag, całego projektu. (*Cor. Bür.*)

Francja.

* (Proces prasowy). Dziennikarstwo francuzkie okazuje niepokój z powodu wytoczenia dziennikowi *Liberté* procesu za artykuł, który wprowadził zredagowany jest w wyrażeniach tak nieoglednych, że żadna z gazet francuzkich nie poważyła się na przedrukowanie go. Autor tego artykułu, p. Emil de Girardin, oskarżony został z tego powodu o trzy przekroczenia, mianowicie: o obrazę wymierzoną przeciw cesarzowi, o napaść na prawa służące monarsze z mocy konstytucji i o pobudzanie do nienawiści i nieposzanowania dla rządu. P. de Girardin donosi obecnie w *Liberté*, że sam będzie się bronić i że przypomni o tem, iż równo dwadzieścia lat temu stał wśród podobnych okoliczności przed sądem i został niewinowany. (*Nordd. A. Z.*)

Meksyk.

* (Działania wojenne). Donoszą z Nowego Jorku pod d. 3 marca, że cesarz Maksymiljan udał się sam na pole bitwy, którą rozpoczął porażką naczelnego dowódcy juarystów Caravajala. Niepowodzenie Caravajala można sobie łatwo wytłumaczyć. Według ostatnich wiadomości, wszystkie siły liberalnych z prowincji północnych Meksyku skierowały swój pochód ku południowi, w celu skoncentrowania się w okolicy stolicy. Canales znajdował się w Wiktorji w stanie Tamaulipas; Escobedo w San-Luis de Potosi; Cortina w Mier nad Rio-Grande; sam tylko Caravajal wyparty z Matamoros przez walki wewnętrzne opuścił to miasto skierowawszy swoje kroki ku Tampico, a ztąd ku Meksykowi, gdzie miał zapewne połączyć się z ogólną armją juarystowską. Wiadomo jednak, że w czasie, w którym rozproszone siły liberalnych wykonywały z północy ku południowi pochód ten skombinowany, kierując się wprost ku stolicy cesarstwa, generałowie cesarscy Miramon i Mejia wykonali drugi pochód z przeciwnej strony z południa na północ, i dotarli aż do Zacatecas i San Luis dla wstrzymania juarystów od posunięcia się blisko ku stolicy Meksyku. Widoczną jest rzeczą, że cesarz Maksymiljan chcąc wziąć udział w tych działaniach, udał się wprost z stolicy przeciwko najsłabszemu oddziałowi odosobnionemu jenerała Caravajala. W tem przekonaniu utwierdza jeszcze depeza ogłoszona przez dzienniki nowojorskie, według której „siły juarystowskie posunęły się naprzód o 20 mil (30 kilometrów) ku stolicy; proszono francuzów, ażeby pozostali w mieście aż do nadejścia liberalnych, którymby ci mogli podać warunki co do objęcia w posiadanie Meksyku”. Wiadomo prócz tego, że siły jenerała Alvareza znajdowały się w blizkiem sąsiedztwie z stolicą, i że jenerał cesarski Paulino-Gomez Lomida rozstrzelany został przez juarystów. (*La Patr.*)

Prusy.

* (Kwestja szlezwicka.) Z Berlina donoszą, że jedną z pierwszych propozycji, jakie postawione zostaną w parlamencie północno-niemieckim, stanowić będzie zwrot królestwu duńskiemu Szlezwigu północnego, która to kwestja ma być ostatecznie rozstrzygnięta zapomocą głosowania ludności tej części księstwa. Panuje przekonanie, że parlament nie okaże się nieprzyjaznym zasadzie tej propozycji. (*La Fr.*)

Turcja.

* (Książę rumuński.) Z wiadomości z Bukaresztu okazuje się, że książę Karol hohenzollernski zmienił kierunek swej polityki. Miał on, jak powiada, zerwać ze stronnictwem bojarów i zbliżyć się do stronnictwa demokratycznego. (*La Fr.*)

Włochy.

* (Kwestja dóbr kościelnych). Depesza telegraficzna prywatna z Florencji, datowana 5 b. m., donosi, że rząd zamierza wrócić do umowy z domem Langrand-Dumonceau, która wejdzie w nowy okres przed otwarciem przyszłej sesji izb włoskich. Taż depeza zaprzecza pogłosce, podług której gabinet florencki miał wszcząć w przedmiocie dóbr kościelnych układy z jednym z angielskich domów bankierskich. (*La Fr.*)

* (List cesarza Napoleona). *Gazzetta italiana* otrzymała od swego korespondenta z Trydentu nieznaną dotąd list cesarza Napoleona III do jednego z najznakomitszych członków towarzystwa narodowego włoskiego. List ten jest następującej treści: „Saint-Cloud, 24 sierpnia 1866. Przeczytałem z przyjemnością, że pojmujecie zawsze wielki interes, jaki oba nasze kraje mają w tem, ażeby żyć z sobą w zgodzie i kroczyć po jednej drodze. Pojmuję, że Włochy chcą uzyskać Tyrol włoski, lecz nie mogą one odczytać go inaczej, jak tylko za pomocą przywrócenia dobrych stosunków z Austrią i paszczenia w niepamięć niechęci z przeszłości, ażeby poświęcić się w zu-

pełności pomyślnym ewentalnościami przyszłości. Przyjm pan i t. d. (podp.) Napoleon." * (Rekwizyta wojenne austriackie). Cena umówiona pomiędzy rządami Austrii i Włoch za rekwizyta wojenne, pozostawione w Wenecjańskim, wynosi 12 milionów. W sumie tej nie figuruje 1,600 dział, które rząd austriacki poprzewoził w głąb cesarstwa. (La Fr.).

Korespondencja Dziennika Warszawskiego.

Lwów, 3 marca. Trzy partje i ich dążności. — Polacy zwodzą słowian austriackich. Trzy partje ugrupowały się podczas obecnej kadencji sejmowej, t. j. partja rządowa, która była za wysłaniem bezwarunkowym delegatów do rady państwa; partja umiarkowanych, za warunkowym wysłaniem, i nareszcie partja ultrasów, która była zupełnie przeciwna temu wysłaniu. Z pierwszą partją trzymał hr. Gołuchowski, który obecnie na tem samym znajduje się stanowisku, na jakim się znajdował w Warszawie w r. 1861 margrabia Wielopolski. Druga partja jest bezbarwną, przychylającą się bądź do pierwszej, bądź do ostatniej, jeżeli jej interes tego wymaga. Ostatnia zaś jest wyobraźnielką rewolucji, a budując swe nadzieje na fantazji, stara się wszystko obalać i wywracać do góry nogami; dość przytoczyć tu, iż w chwili kiedy się rozszła pogłoska po skończeniu austro-pruskiej wojny o wstąpieniu barona Beusta do ministerjum austriackiego, upatrywała ona nawczas w tem, ni mniej ni więcej jak zwrot polityki austriackiej ku wschodowi i odbudowaniu Polski przez barona Beusta, co zaś obecnie ta partja o niem pisze, nie potrzebuje tu wcale nadmienić. Partja ta tylko na pozór zdaje się być słabą, w istocie jest ona dość silną i jeżeli energia hr. Gołuchowskiego tylko na chwile zaśnie, to ręce, że stanowisko jego na tem się skończy, na czem się skończyło stanowisko margrabiego Wielopolskiego. Czy się to jednak na co przyda, o to oni nie pytają; ultrasom zależy tylko na tem, ażeby ustawicznie protestować; protestują oni wprawdzie obecnie w parlamencie niemieckim przeciw wcieleniu poznańskiego do rzeszy niemieckiej, ale protest taki jest już tylko dziecianną zabawką, bo lada glosik więcej, a protest polski zostanie w archiwum niemieckim jako relikwia pośmiewawiska ad acta złożony; protestować chcieli i ultrasi galicyjscy, lecz tu już poprzód pobili sami siebie, bo proste zawiadomienie marszałka o zamknięciu sejmiku morawskiego i lublańskiego z powodu uchwalenia adresu, nabawia ich tyle strachu, iż bez namysłu odstąpili od zawotowania podobnego adresu do monarchy, a partja rewolucjonistów podnosi teraz głowę i głosi w niebogłose, że po tem wszystkim co się teraz w Austrii dzieje, nie wypada nic innego jak tylko ustanowić stały rząd narodowy napowrót i wysłać przy pierwszej lepszej sposobności protest — zbrojny do lasów. Pisząc dawniej o zdradliwym postępowaniu polaków z innymi szczepami austro-słowiańskimi, ostrzegałem czechów przed łączeniem się z takowymi, bo przewidywałem wszystko co nastąpi, a przewidywania te ziściły się teraz zupełnie. Czy i po tem wszystkim nie otworzą słowianie oczu? w każdym jednak razie powinni sobie przypomnieć, że dążności ich są całkiem innej natury, a całkiem innej polaków; bo gdy pierwsi zamyślają pracować nad ustaleniem słowiańszczyzny, ostatni pod pozorem wspólnej pracy, wspólnie pracują nad podkopaniem takowej.

Nie darmo też niemcy nasi mawiają zwykle przy jakiegokolwiek zmianie rządu i systemu, że „es bleibt alles beim Alten“, bo zaledwie coś pokażą nowego, wraca się wszystko czempredziej już nie „zum Alten“ ale śmiało rzec można: „zum Allerältesten.“ Y.

Paryż, 2 marca.

Opinia publiczna. — P. Thiers. — Drożyna artykułów żywności. P. Duruy. — Hotel Lambert — Stowarzyszenie księży zdrożnych i ksiądz Mikoszewski.

Opinia publiczna występuje coraz energiczniej przeciw projektowi reorganizacji armji francuskiej. Powiadają, że p. Thiers wystąpi w ciele prawodawczem z argumentami przemawiającemi za użytecznością przymierza austro-francuskiego. A potem? Wojna z Prusami? A potem co?

Ceny artykułów żywności wszelkiego rodzaju poszły strasznie w górę. Zwykła płaca alimentarna dla wojsk linjowych, nie wystarcza na wyżywienie żołnierzy. Cesarz biorąc na uwagę to położenie, które pogorszy się jeszcze bardziej w Paryżu podczas wystawy powszechnej, postanowił, że wojskom tym ma być dawany, począwszy od 1-go kwietnia do 30-go września r. b., to jest do chwili zamknięcia wystawy, do datek w wysokości trzech centimów dziennie na każdego żołnierza.

P. Duruy, minister wychowania publicznego, jest obecnie przedmiotem powszechnych rozmów. Oddał on jeden z salonów swego ministerstwa do rozporządzenia nauczycieli, którzy przybędą do Paryża podczas wystawy powszechniej. Salon ten służyć będzie za gabinet do czytania. Powiadają, że zapisało się już przeszło 25,000 nauczycieli.

Salony hotelu Lambert zostały zamknięte w poniedziałek. Książę Władysław Czartoryski ma przedsięwziąć podróż do Niemiec. Dowiedziałem się, że posłał on wczoraj 3,000 franków panu Henrykowi Martin, 2,000 franków panu Labbé (z *Opinion nationale*) i liczne podarunki kosztowne rozmaitym publicystom francuzkim. W ten to sposób sumy osiągnięte z bazaru urządzanego w hotelu Lambert na korzyść emigrantów polskich, przechodzą w ręce francuzów, którzy podjęli się obrony osobistości eks-agenta rządu mistyfikującego z roku 1863.

Donoszą mi, że stowarzyszenie polskie księży zdrożnych w Paryżu, wystosuje dziś lub jutro do rządu szwajcarskiego zażalenie, dla uzyskania wydalenia księdza Mikoszewskiego z terytorjum związkowego i odebrania mu funduszów, jakie on posiada. Motywa do tego ostatniego żądania opierają się na tym fakcie, że ksiądz Mikoszewski zebrał znaczne fundusze w Hiszpanji, Portugalji i Szkocji, że fundusze te ofiarowane zostały na korzyść księży znajdujących się na emigracji i że ksiądz Mikoszewski nie miał upoważnienia do zbierania tych funduszów i do użycia ich na własne potrzeby. X.

PRZEWODNIK WARSZAWSKI.

* (Prelekcja p. Belcikowskiego). Przymyślamy, że docent szkoły głównej p. Adam Belcikowski w dniu 24 lutego (8 marca) t. j. jutro, o godzinie 5 1/4, będzie miał odczyt na dochód ubogich studentów „O najdawniejszym romansie w literaturze polskiej.“

* Nr. 88 *Kłosoń*, wyszedł z druku i zawiera: — Bogusławski Stanisław, p. K. Wł. Wójcickiego (z drzew.) — Oficjalista p. A. Pługa (II c. d.) — Korespondencja z Drożna. — Listy J. I. Kraszewskiego. — Środa popielcowa, p. W. — Literatura polska w XIX wieku, p. F. H. Lewestama — Kolej żelazna konna w Warszawie, (z drzew.) — Przegląd muzyczny, p. W. Wislickiego. — Telegraf atlantycki, p. R. (z 2ma drzew.) — Ostatnia miłość, powieść J. Sandau prz. J. Prackiego (część 2-ga c. d.) — Przegląd polityczny. — Wiwat klocki! szkice humorystyczny Fr. Kostrzewskiego. — Wyszyły także z druku: — Nr. 10 *Bluszczu*. — Nr. 10 *Opiekuna Domowego*. — i Nr. 17 *Kliniki*.

Warszawa, dnia 23 Lutego (7 Marca). Kalendarz.

W piątek, 8 marca, — św. Jana Bożego i Beaty. — Słońce wsch. o godz. 6 min. 31; zach. o godz. 5 min. 50. W sobotę, 9 marca, — św. Franciszki rzym., Cyryla i Metodjusza. — Słońce wsch. o godz. 6 min. 33; zach. o godz. 5 min. 52.

Stan pogody.

Table with weather data: Dziś z rana zimna — 4,3 R. o godz. 6 z rana, o godz. 4 po po. Wczoraj. Barometr w milimetrach... 743,9 / 747,5. Termometr Reaum... -1,7 / +0,2. Stan nieba... pochmurny / pochmurny.

Widowiska.

WIELKI TEATR. — Dziś, opera *Zydówka*. — Jutro, opera *Faust*, przez artystów włoskich, Abonament lit. C. N. 14. — Wczoraj, dawano operę *Il Barbiere di Seviglia* (Cyrylik Sewilski), przez artystów włoskich, było osób 400. TEATR ROZMAITOŚCI. — Jutro, *Lektorka; Łobzowanie*. — Wczoraj dawano *Pan Jowialski*, było osób 780. ODEON. — Dziś i codziennie, wystąpienie śpiewaków francuzkich (z Doliny Szwajcarskiej). — Początek o godzinie 7-ej. MUZEUM ANATOMICZNE i ETNOGRAFICZNE, A. Kallenberg, w b. hotelu wileńskim na Tłomackim, jeszcze tylko na czas krótki do obejrzenia; codziennie będą miały miejsce od poniedziałku, cztery wykłady anatomiczne ciała ludzkiego: — pierwszy wykład o godz. 11 z rana; drugi, o godz. 1-ej; trzeci, o godz. 3-ej; czwarty, o godz. 5-ej po południu. — Cena wejścia kop. 15. — Wczoraj, było osób 25. WYSTAWA TOWARZYSTWA ZACHĘTY SZTUK PIĘKNYCH (w hotelu europejskim). — Codziennie od godziny 10 z rana do wieczora. — Cena wejścia kop. 15; w niedziele zaś i święta kop. 5.

WYSTAWA OBRAZÓW i STAROŻYTNOŚCI p. Sulatyckiego (na Podwalu w domu Dyźmańskich). — Codziennie od godziny 10 rano do 4 po południu. — Cena wejścia kop. 10.

NA PLACUNALEWEK. *Codziennie*, PANORAMA *Karola Fejta*, — zawierająca różne widoki i epizody z wojny między Austrią i Prusami.

* Przyjechali do Warszawy: generał-majorowie: *Siewers*, z Włocławka; *Ulrich*, z Petersburga; rzeczywisty radca stanu *Miaskowski*, z Petersburga; — wyjechali: generał-major *Chomentowski*, do Petersburga.

* W d. 5 i 6 b. m. i roku, urodziło się *Chrześcjan*: płci męskiej 57, żeńskiej 34. *Starozakonnych*: płci męskiej 7, żeńskiej 9, razem 128; zawarło śluby małżeńskie par: *Chrześcjan*: 43, *Starozakonnych*: 2; umarło *Chrześcjan*: płci męskiej 31, żeńskiej 19, *Starozakonnych*: męskiej 7, żeńskiej 9, razem 56.

Table of market prices: Ceny targowe dnia 22 lutego (6 marca) 1867 r. Rows include: Pszenica Waga, Żyto, Jęczmień, Owies, Groch polny, Kartośla, Pud siana od k., Pud słomy od k., Dowozy: Pszenicy 130; Żyta 250; Jęczmienia 400; Owsa 50 korzy. Wiadro okowity od rs. 3 k. 72 do rs. 3 k. 79. Garniec od rsr. 1 kop. 22 do rsr. 1 kop. 25.

KURS GIEŁDY WARSZAWSKIEJ. dnia 23 Lutego (7 Marca) 1867 r.

Table of exchange rates: MONETY, PAPIERY, WEXLE. Rows include: Pol-Imperialy Rosyjskie, Dukaty Holenderskie nowe ważne, Obligacje Cząstk. z r. 1835, Bilety Banku Ces. Ros., Akcje Głównego Towarzystwa Rosyjskiego dróg żelaznych, Obligacje Główn. Tow. Ros. Dróg Żel. po frank 2000, etc.

KURSA TELEGRAFICZNE. AGENTURY RUDOLFA OKREŃT z Berlina, d. 22 Lutego (6 Marca) 1867 roku.

Table of telegraphic exchange rates: Z BERLINA, Z WIEDNIA, Z PARYŻA. Rows include: 5-ta Pożyczka Rosyjska, Obligacje Skarbowe 4%, Listy Zastawne 4%, Bilety Banku Rosyjskiego, Wexle na Warszwe, Petersburg 3 tygodni, Londyn 3, Paryż 2, Hamburg 2, Wiedeń 2, Koleje Rosyjskie, Koleje Terespolska, etc.

